

Unveiling the childhood of King Taksin the Great

King Taksin the Great is well known as the heroic leader of the liberation of Siam from the Burmese occupation after the second fall of Ayutthaya in 1767. To commemorate the 250th Anniversary of the establishment of Krung Thonburi by King Taksin, we presented the story about his childhood that was derived from overseas and foreigners' records. This new findings revealed how King Taksin got his ability to successfully lead a small troop to liberate Siam and consolidate the new kingdom.

พินิจพระราชประวัติ

เมื่อครั้งทรงพระเยาว์

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ปนัดดา เลิศล้ำอำไพ

ในวาระแห่งการครบรอบ ๒๕๐ ปี ของการก่อตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีของสยาม จึงนับเป็นโอกาสเหมาะอย่างยิ่ง ที่จะนำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี หรือ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ผู้เขียนเห็นว่า เรื่องราวของพระราชประวัติในช่วงเยาว์วัยของพระองค์ และพระบิดาของพระองค์ ซึ่งได้มีการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลและการประเมินทางวิชาการใหม่ ๆ นับแต่ช่วงปี ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ยังไม่เป็นที่รับรู้ของมหาชนในวงกว้างนัก จึงขอนำมาเสนอในโอกาสนี้

พระราชประวัติ ตามที่ปรากฏในพงศาวดารและจดหมายเหตุ

พระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชตามที่เผยแพร่กันเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งในตำราเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ อ้างอิงข้อมูลจาก **พระราชพงศาวดาร** โดยเฉพาะจากหนังสือ **“อภินิหารบรรพบุรุษ”** (หรือในชื่อเดิมว่า หนังสือบรรพบุรุษย์ ๑๒๔๙ ซึ่ง ก.ศ.ร. กุหลาบ เป็นผู้คัดลอกจากหนังสือในหอหลวงที่สันนิษฐานว่า เป็นพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส วัดพระเชตุพน) กล่าวถึงพระราชประวัติว่า ทรงพระราชสมภพในปีชวด จอศก จุลศักราช ๑๐๙๖ ตรงกับ พ.ศ. ๒๒๗๗ ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ พระนามเดิมว่า “สิน” บิดาชื่อ “โหของ” เป็นจีนแต่จิว แซ่แต้ (สำเนียงแต้จิ๋ว) ได้เป็นขุนพัฒน์ นายอากรบ่อนเบี้ย มารดา คือ นางนกเอี้ยง (ต่อมา ได้รับเฉลิมพระนามเป็น กรมพระเทพามาตย์)

หนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ” เล่าเรื่องอัศจรรย์ในวัยทารกของพระองค์ไว้ว่า ในวันที่เกิดมาได้เพียง ๓ วัน ก็มีงูใหญ่มาขดล้อมกระดิ่งที่ท่านนอนอยู่ บิดาของท่านเห็นเป็นเรื่องบอกกลางร้าย จึงต้องการกำจัดทารกน้อย หากแต่มารดาไม่ยินยอม เจ้าพระยาจักรีสมุหนายก ทราบเรื่องการทุ้มเถียงของบุคคลทั้งสอง จึงขอรับทารกน้อยนั้นมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม แล้วตัวเจ้าพระยาจักรีเองก็บังเกิดความรำรวยขึ้น จึงได้ให้ชื่อทารกน้อยนั้นว่า “สิน”

เด็กชายสินได้บวชเรียนที่วัดโกษาવાสน์ (วัดเชิงท่า) ริมแม่น้ำลพบุรี ทางทิศพายัพของเมืองพระนคร ในสำนักของพระอาจารย์ทองดี เป็นเวลา ๓ ปี หลังจากนั้น ได้ถวายตัวทำราชการเป็นมหาดเล็กในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เมื่อผลิตแผ่นดิน สมเด็จพระเจ้าเอกทัศขึ้นครองราชย์ ท่านถูกส่งให้ไปสำรวจหัวเมืองทางภาคเหนือ และเมื่อกลับสู่พระนคร ก็ได้รับความดีความชอบแต่งตั้งให้เป็นหลวงยกกระบัตรเมืองตาก คือ เจ้าเมืองผู้ปกครองเมืองตากนั่นเอง

ตามบันทึกในพงศาวดารฉบับต่าง ๆ ระบุว่า พระยาตาก เป็นผู้ที่มีฝีมือในการรบเข้มแข็ง ได้เข้ามาช่วยราชการสงครามป้องกันพม่าในกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่ปี ๒๓๐๘ มีความชอบในสงคราม จึงได้รับโปรดเกล้าฯ เลื่อนขึ้นเป็นพระยาวชิรปราการ เจ้าเมืองกำแพงเพชร

พงศาวดารเล่าสืบไปว่า ในปีต่อมา ๒๓๐๙ ระหว่างศึกรักษาพระนคร พระยาตากเกิดความท้อใจในความอ่อนแอของผู้บังคับบัญชา จึงตัดสินใจพาไพร่พลออกจากค่ายวัดพิชัย ตีฝ่าวงล้อมทัพพม่าออกไปทางทิศตะวันออกตอนกลางดึก ขณะเกิดไฟไหม้ในพระนคร

ศาล
สมเด็จพระเจ้าตากสิน
ที่แม่สอด
จังหวัดตาก

ข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับพระราชกําเนิดจากนักวิชาการ รุ่นหลังปี ๒๕๒๐

เรื่องราวของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้รับการให้ความสำคัญอย่างสูงในช่วงภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่โดดเด่นระหว่างการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่อำนาจอยู่กับชนชั้นนำ กับการปกครองแบบประชาธิปไตยที่อำนาจเป็นของประชาชน เพราะสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงก้าวสู่ความเป็นชนชั้นผู้นำจากสามัญชน จึงทรงอยู่ในสถานภาพอันโดดเด่นยิ่ง ได้มีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดเมื่อ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๗ และมีการสร้างบทประพันธ์วรรณกรรมและบทละครต่าง ๆ เพื่อเชิดชูให้ประชาชนรับรู้ถึงมหาวีรกรรมความกล้าหาญของพระองค์ ความพยายามของรัฐบาลในระบบประชาธิปไตยครั้งนั้น ได้หยั่งรากลึก ส่งผลให้ประชาชนรับรู้และเทิดทูนสมเด็จพระเจ้าตากสินเรื่อยมา และมี “เรื่องเล่า” ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายเพื่อสร้างให้พระองค์มีความเป็นหนองพูทางกูรตามอุดมคติกษัตริย์ราช เป็นต้นว่า พระองค์ทรงสืบเชื้อสายมาจากพระราชวงศ์ในสมัยอยุธยา เป็นพระราชโอรสองค์หนึ่งในพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ บางเรื่องก็ว่าเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

สมเด็จพระเจ้าตากสินนับเป็นหนึ่งในพระมหากษัตริย์ไทยเพียงไม่กี่พระองค์ที่ได้รับการกล่าวถึงในสังคมอย่างต่อเนื่องนับแต่เมื่อพระองค์สวรรคตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในช่วงหลัง พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมานักวิชาการรุ่นใหม่ๆ มีโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกว้างขวางกว่าพงศาวดารไทยและหนังสือไทยจากหอหลวง ได้นำเสนอการประเมินวิเคราะห์ใหม่ ๆ จากเอกสารต่างชาติ ทั้งจากเอกสารจีน และจากบทศึกษาวิจัยต่าง ๆ ในภาษาอังกฤษ โดยนักประวัติศาสตร์หลายเชื้อชาติ เป็นการศึกษาสภาพการเมือง ประกอบภาพภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของจีนและของดินแดนแหลมทอง (จีนเรียก ‘หนานหยาง’) ในยุคสมัยนั้น นักวิชาการคนสำคัญที่นำเสนอข้อวิเคราะห์ใหม่ในเรื่องของสมเด็จพระเจ้าตากสินที่แตกต่างไปจากเนื้อหาที่เขียนขึ้นจากพงศาวดารไทยและหนังสือไทยในหอหลวงก็คือ ศ.ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ นักประวัติศาสตร์ ผู้เขียน “การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี” ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ จวบจนถึงปัจจุบัน ได้มีการตีพิมพ์เป็นครั้งที่ ๙ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังได้เขียนประวัติศาสตร์สมัยปลายกรุงศรีอยุธยา และต้นรัตนโกสินทร์ ไว้อีกหลายเล่ม รวมทั้งบทความอภิปรายแง่มุมเฉพาะที่น่าสนใจต่าง ๆ

ผลงานศึกษาค้นคว้าของ ศ.ดร.นิธิ ส่งผลสะท้อนอย่างสำคัญต่องานศึกษาวิจัยจำนวนมากที่ปรากฏขึ้นในวงวิชาการประวัติศาสตร์ไทยในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา กระทั่งมาถึงงานศึกษารวบรวมประวัติศาสตร์ชนชาวจีนในไทยชิ้นใหญ่เล่มล่าสุด A History of The Thai-Chinese โดย Jeffery Sng และ พิมพ์ประไพ พิศาลบุตร จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ Editions Didier Millet เมื่อปี ๒๕๕๘ ซึ่งได้เขียนถึงสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ผู้ทรงได้ครองราชย์เป็นเวลาสั้น ๆ เพียง ๑๕ ปี อย่างละเอียดลออ กินหน้าหนังสือถึง ๖๔ หน้า นับเป็นบทใหญ่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาที่ถูกครอบคลุม ซึ่งสะท้อนถึงการมีแง่มุมแห่งวิวาทะมากประเด็นในยุคปกครองสั้น ๆ หากแต่เข้มข้นไปด้วยเหตุการณ์ที่ยังคงมีความคลุมเครือหาข้อสรุปได้ยาก

ในบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนขอเสนอเพียงการประมวลวิเคราะห์ถึงภาพของบิดาพระเจ้าตากที่น่าจะใกล้เคียง และวัยเด็กของพระองค์ที่แตกต่างโดยสิ้นเชิงจากภาพ “พระราชประวัติ” ตามวิชาประวัติศาสตร์ไทย

พระราชบิดา “แต่ย์ง” เป็นจีนนอก

ข้อเสนอใหม่นี้ ปฏิเสธสิ้นเชิงต่อเรื่องเล่าแบบนิยายที่ว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินอาจสืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์อยุธยา หากแต่ระบุว่า บิดาของพระยาตากคือ แต่ย์ง (สำเนียงแต้จิ๋ว) หรือ เจ็งหย่ง (จีนกลาง) ได้เดินทางมาจากหมู่บ้านหัวฟู่ ตำบลไหฮอง* (แต้จิ๋ว) หรือ ไห่เฟิง (จีนกลาง) เมืองเถ่งไฮ่ จังหวัดแต้จิ๋ว มณฑลกว๋างตุ้ง ทางตอนใต้ของประเทศจีน มาอยู่อาศัยในกรุงศรีอยุธยาในย่านคลองสวนพลู ที่เป็นชุมชนจีนมีการค้าขายคึกคัก คนจีนต้มสุรา เลี้ยงสุกร ทำเส้นหมี่แห้งขาย (จาก “คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม” เอกสารจากหอหลวง) บ้านจีนคลองสวนพลูตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ นอกเกาะเมืองอยุธยา แต่ย์งเดินทางออกจากบ้านเกิดในจีน ในกระแสคลื่นการหลั่งไหลออกไปเผชิญโชคนอกแผ่นดินจีนของชายชาวจีนภาคใต้ในศตวรรษที่ ๑๘ เพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในบ้านเกิดที่ยากลำบากขั้นแค้น มีข้อมูลจากเอกสารจีนกล่าวถึงบุคลิกภาพของยังไว้ว่า เป็นคนใจคอกว้างขวาง กล้าใช้จ่าย เมื่อมาอาศัยอยู่ที่อยุธยา ได้สร้างฐานะขึ้นจากการค้าขาย

* ที่ประวัติศาสตร์ไทย เรียกชื่อพระบิดาพระยาตากว่า “ไหฮอง” นั้น สันนิษฐานกันว่า มาจากชื่อหมู่บ้านของเขานั้นเอง

เด็กชายสิน จีนคลองสวนพลู เต็บโตเป็นพ่อค้า นายกองเกวียน

เด็กชายสิน เป็นลูกชายแต่ย์งที่เกิดกับภรรยาชาวไทย เต็บโตขึ้นในชุมชนจีนคลองสวนพลู ท่ามกลางบรรยากาศการค้าที่คึกคักของจีนยกเกวียน และมีกระเปาะของคนแต่ย์งอยู่ในย่านนั้นด้วย สินจึงสามารถพูดไทยและจีนหลายสำเนียง เริ่มจากแต่ย์ง และยกเกวียนในวัยเด็ก และเมื่อเต็บโตไป ก็ได้รู้ภาษาอื่นเพิ่มขึ้นอีกหลายภาษา ทั้งจีนกว๋างตุ้ง ภาษาญวน เขมร และลาว

เมื่อพิจารณาจากความสนพระราชหฤทัยในกิจการพระศาสนา ภายหลังเสด็จขึ้นครองราชย์ “สิน” จึงน่าจะเคยบวชเรียน และสร้างศรัทธาต่อไปได้ว่า ลูกจีนผู้นี้ได้รับการเลี้ยงดูขึ้นตามวัฒนธรรมสยาม จากญาติของฝ่ายมารดา มีข้อสันนิษฐานประกอบในส่วนนี้ด้วยว่า บิดาของสินอาจสิ้นบุญเร็ว สินจึงเต็บโตตามแบบฉบับของหนุ่มอยุธยา

การเต็บโตขึ้นในตลาดการค้าย่านคลองสวนพลูที่คึกคัก น่าจะเป็นอิทธิพลที่ทำให้สินเต็บโตขึ้นมาเป็นพ่อค้า มีหลักฐานอื่นที่เอื้อให้สันนิษฐานต่อไปได้ว่าหนุ่มสินน่าจะเคยคุมกองเกวียนขึ้นล่องค้าขายไปทั่วทุกทิศ โดยเฉพาะตามเส้นทางแม่น้ำใหญ่ ลัดเลาะไปตามทางน้ำเจ้าพระยาในแถบภาคกลาง หรือมุ่งขึ้นสู่ภาคเหนือไปตามลำน้ำปิง จนถึงเมืองตากและเมืองใกล้เคียงอื่นๆ และที่สำคัญคือ การเดินทางไปทางภาคตะวันออก ซึ่งต่อมา เมื่อกรุงศรีอยุธยาถูกกองทัพพม่าล้อมตี นายทหารสินได้เลือกเป็นทิศที่พากำลังตีฝ่ามุ่งไปสู่ เพื่อสร้างสมกำลัง

การเป็นนายกองเกวียนเดินทางค้าขายอยู่เนิ่นนานหลายปีจากวัยหนุ่มแตกพานจนถึงวัยเบญจเพศ ไม่เพียงเสริมความรู้เรื่องภูมิประเทศแก่หนุ่มสิน หากแต่ยังเป็นช่วงเวลาที่นายกองเกวียนผู้นี้ได้ฝึกการยุทธ์ เพื่อรับมือกับกองโจรตามปล้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้เป็นนายกองเกวียนในสมัยนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์การยุทธ์การทหารอยู่ในตัวพร้อมมูล

ความเป็นมาของการที่นายกองการวานเกวียน ได้กลายเป็น “พระยาตาก” ขึ้นมานั้น ศ.ดร. นิธิ กล่าวไว้ในช่วงที่เป็นนายกองการวานค้าขายของป่ากับเมืองตาก ตลาดสินค้าใหญ่ที่ริมแม่น้ำปิง ที่รวมสินค้ามาจาก พม่าและล้านนา สันนิษฐานว่า สินค้าน่าจะมีความสัมพันธ์ รู้จักคุ้นเคยกับพระยาตากคนเดิม อาจเป็นผู้จัดการธุรกิจ การพนันให้ เมื่อเจ้าเมืองตากคนเดิมถึงแก่กรรม จึงได้ วังเต็นจนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองตาก โดยได้อำถึง เนื้อหาจากพงศาวดาร ฉบับ ๒/ก ๑๐๑ ที่เล่าว่า เมื่อเจ้าเมืองตากคนเดิมเสียชีวิตลง “...จีนที่มีชื่อผู้นั้น ก็ตัดผมเป็นไทย** ลงมา ณ กรุงศรีอยุธยา จะเดินเป็น เจ้าเมืองตาก”

นินนาเสนอต่อไปว่า ช่วงนี้เอง น่าจะเป็นช่วงเวลา ที่สินได้รู้จักกับพระยาจักรี (บิดาบุญธรรมตามความเชื่อ เดิม) ผู้ที่จะนำนายสิน เข้าเฝ้าสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ เพื่อให้ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นพระยาตาก โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า การวังกั้นเข้ารับราชการในยุคนั้น เป็นเรื่องปกติ ที่น่าสนใจคือจากข้อสันนิษฐานนี้ สามารถสรุปได้ว่า เมืองตากในขณะนั้น ไม่สู้มีความสำคัญใน ระบบราชการของกรุงศรีอยุธยามากนัก

**ยุคนั้น คนจีนราชวงศ์ชิง ผู้ชายไว้ผมเปีย

เหตุการณ์เลือกเส้นทางส่องสุมกำลังคนจากหัวเมือง ตะวันออก

พระราชประวัติของพระเจ้าตากสิน หลังจากที่ได้เป็นเจ้าเมืองตาก ไม่ได้มีข้อวิพากษ์มากเท่าพระราชประวัติในวัยเยาว์ เป็นที่แจ้งชัดว่า เมื่อพม่าเริ่มทำ สงครามไล่ตีหัวเมืองไทยลงมาจากภาคเหนือ พระยาตาก นำกองกำลัง ซึ่งเชื่อกันว่ามีประมาณ ๕๐๐ นาย เป็น ทหารไทย จีน มอญ ลงมาช่วยปกป้องกรุงศรีอยุธยา พระยาตากได้ชื่อว่าเป็นนายทัพที่เข้มแข็ง มีความสามารถในการรบพุ่ง และมีความดีความชอบในการศึก ในช่วง ก่อนกรุงแตกประมาณ ๓ เดือน พระยาตากก็ตัดสินใจ นำไพร่พลตีฝ่าวงล้อมทัพพม่าออกไปตั้งหลัก

นักประวัติศาสตร์รุ่นใหม่ พากันเชื่อมากขึ้นเรื่อยๆ ว่า เหตุผลใหญ่ที่พระยาตากเลือกเส้นทางตะวันออก ระยอง จันทบุรี ตราด เป็นเส้นทางที่นำทัพไปส่องสุม กำลังพลใหม่ เพื่อจะกลับมากู้กรุงศรีอยุธยาในเวลา ต่อมานั้น ก็คือ การเป็นแหล่งชุมนุมของคนจีนแต่จิว ในหัวเมืองฝั่งตะวันออก นับแต่บางปลาสร้อย (เมือง ชลบุรี) ไปจนถึงเมืองจันทบุรี และตราด

เมืองจันทบุรี
ท่าเรือสำคัญ

เหตุการณ์ต่างๆ ในการยึดเมืองระยองและ
จันทบุรี มีปรากฏใน **พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี**
ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ชัดเจน แต่เรื่องที่น่าเน้น
ณ ที่นี้คือ ยุทธการทางเรือของพระเจ้าตาก

“กองทัพเรือ” ของพระเจ้าตากนั้น ได้มาจาก
ข้อความในพระราชพงศาวดารกรุงธนฯ ที่กล่าวว่า
“...ยับยั้งอยู่ (เมืองจันทบุรี) ต่อเรือรบได้ ๑๐๐ เศษ...
ทรงพระเสาวนาการกิตติศัพท์ว่า กรุงเทพมหานคร
ถึงแก่พิโนาศแล้ว... จึงทรงพระราชอุตสาหะยกพลทหาร
สรรพด้วยเครื่องศาสตราวุธเป็นอันมาก ออกทางเมือง
จันทบุรีโดยทางชลมารค” ประมาณกันว่า กองกำลัง
ของพระเจ้าตาก ณ บัดนั้น น่าจะมีไพร่พลราว ๕,๐๐๐
นาย

สรุปว่า กองทัพเรือพระเจ้าตาก ล่องมาตามฝั่ง
ทะเลในอ่าวไทย จนถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อสู้จนยึด
ธนบุรีคืนจากพม่าได้ ต่อจากนั้น ได้ยกกองทัพเรือต่อไป
ถึงกรุงศรีอยุธยา เข้าโจมตีค่ายโพธิ์สามต้นจนสามารถ
ขับไล่ทหารพม่าออกจากอาณาจักรได้ และสามารถ
กอบกู้กรุงศรีอยุธยาจากการยึดครอง ใช้เวลาเพียง
เจ็ดเดือนหลังเสียกรุง

คุณกานันต์ ดิเรกศิลป์ อดีตนักโบราณคดี ในกอง
โบราณคดีได้นำ กรมศิลปากร ปัจจุบัน เป็นประธาน
ชมรมหอจดหมายเหตุแห่งชาติ จันทบุรี ได้กล่าวไว้ใน
บทความเจาะลึกเรื่อง “กรุงแตก พระเจ้าตาก และศึก
ฮาเดียน” เขียนโดย สุเจน กรรพฤทธิ์ ตีพิมพ์ในนิตยสาร
สารคดีปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๓๘๖ เมษายน ๒๕๖๐ ว่า
“...พงศาวดารบอกว่า พระองค์ได้เรือจากที่นี่ ๑๐๐ ลำ
คาดว่า ส่วนมากเป็นเรือขุด (จากท่อนซุง / ไม้ตะเคียน)
และเรือสำเภาดัดอาวุธ...”

สำหรับเรือสำเภานั้น แม้จะเชื่อกันว่า จันทบุรีได้
เป็นเมืองท่าสำหรับการต่อและซ่อมเรือมานานหลาย
ศตวรรษ แต่นักโบราณคดีพากันเชื่อว่า จันทบุรีเป็นแหล่ง
ซ่อมเรือมากกว่าต่อเรือ เพราะไม่มีแหล่งป่าไม้ใหญ่ที่จะ
ส่งไม้จำนวนมากที่เหมาะสมแก่การต่อเรือ ดังนั้น เรือสำเภา
ที่หากได้ทรงมาใช้นำทัพทางชลมารคมายึดเมืองธนบุรี
จึงอาจเป็นเรือจีนที่พอหาได้จากท้องน้ำจันทบุรีใน
ขณะนั้น

อย่างไรก็ตาม เรื่องราวของสมเด็จพระเจ้ากรุง
ธนบุรี วีรมหากษัตริย์ผู้ทรงกอบกู้ชาติไทย ผู้ทรงมีวิถี
ชีวิตที่ผกผันหลายครั้งหลายหน ยังคงมีเสน่ห์ชวนให้
ศึกษาค้นคว้าในแง่มุมอื่นๆ กันต่อไป

การศึกที่คู้งตะเกา

ปนัดดา เลิศล้ำอำไพ

เป็นนิเทศศาสตร์บัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำงานเป็นนักข่าว/นักเขียน
ของหนังสือพิมพ์นิตยสาร/สำนักข่าวต่างประเทศ ระหว่าง
พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๓๘ เป็นกรรมการบริหารสมาคม
สโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๘
ตำแหน่งสุดท้าย คือนายกสมาคม เป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้ง
และบริหาร คณะละคร 'สองแปด' เป็นเจ้าหน้าที่บริหาร
ระดับ Vice President ฝ่ายการประชาสัมพันธ์ ธนาคาร
กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๕๔
ปัจจุบัน เป็นกรรมการบริหารมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

